

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ Й НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Інститут комп'ютерних систем
Кафедра інформаційних систем

Лабораторна робота № 10
За дисципліною: "Операційні системи"
**Тема: «Керування процесами-транзакціями в базах даних.
Частина 2»**

Виконала:
Студентка групи AI-205
Алексеева Аліна
Перевірили:
Блажко О.А.
Дрозд М.О.

Одеса 2021

Мета роботи: дослідити поведінку процесів-транзакцій в базах даних та засоби керування ними через механізм блокування з використанням сучасних систем керування базами даних.

2 Завдання

Для кожної транзакції підготуйте окремий термінал, в якому виконайте команду доступу до вашої БД з використанням утиліти `psql`.

Завдання 1. Аналіз роботи багато версійного протоколу

В завданні 1 рішення попередньої лабораторної роботи було створено таблицю з декількома рядками.

Підготуйте чотири транзакції за прикладом з рисунку 2:

– T1 – отримання номеру транзакції, внесення нового рядка в таблицю та перегляд вмісту таблиці;

```
START TRANSACTION
alekseeva_alina=> select txid_current();
txid_current
-----
3161
(1 row)

alekseeva_alina=> insert into auto values (3,'Kia Rio',2015);
INSERT 0 1
alekseeva_alina=> select xmin,xmax,* from auto;
xmin | xmax | a_id | name | year
-----+-----+-----+-----+-----
2194 | 3100 | 2 | Audi A4 | 2018
3116 | 0 | 1 | BMW 5 | 2003
3161 | 0 | 3 | Kia Rio | 2015
(3 rows)

alekseeva_alina=> commit;
COMMIT
alekseeva_alina=>
```

3) T1 фіксує зміни;

4) T2 отримує значення

```
START TRANSACTION
xmin | xmax | a_id | name | year
-----+-----+-----+-----+-----
2194 | 3100 | 2 | Audi A4 | 2018
3116 | 0 | 1 | BMW 5 | 2003
(2 rows)

alekseeva_alina=> select xmin,xmax,* from auto;
xmin | xmax | a_id | name | year
-----+-----+-----+-----+-----
2194 | 3100 | 2 | Audi A4 | 2018
3116 | 0 | 1 | BMW 5 | 2003
(2 rows)

alekseeva_alina=> select xmin,xmax,* from auto;
xmin | xmax | a_id | name | year
-----+-----+-----+-----+-----
2194 | 3100 | 2 | Audi A4 | 2018
3116 | 0 | 1 | BMW 5 | 2003
3161 | 0 | 3 | Kia Rio | 2015
(3 rows)
```

alekseeva_alina=>

– T2 – постійний перегляд вмісту таблиці

Використовую команду:

`select xmin,xmax,* from auto;`

– T3 – видалення рядку з наступною відміною цієї операції;

```
alekseeva_alina=> rollback;
ROLLBACK
alekseeva_alina=> start transaction;
START TRANSACTION
alekseeva_alina=> select xmin,xmax,* from auto;
xmin | xmax | a_id | name | year
-----+-----+-----+-----+-----
3116 | 0 | 1 | BMW 5 | 2003
3161 | 3170 | 3 | Kia Rio | 2015
3169 | 0 | 2 | Audi A4 | 2021
(3 rows)

alekseeva_alina=> delete from auto where a_id=1;
DELETE 1
alekseeva_alina=> rollback;
ROLLBACK
alekseeva_alina=>
```

```
alekseeva_alina=> select xmin,xmax,* from auto;
xmin | xmax | a_id | name | year
-----+-----+-----+-----+-----
3116 | 3171 | 1 | BMW 5 | 2003
3161 | 3170 | 3 | Kia Rio | 2015
3169 | 0 | 2 | Audi A4 | 2021
(3 rows)

alekseeva_alina=> select xmin,xmax,* from auto;
xmin | xmax | a_id | name | year
-----+-----+-----+-----+-----
3116 | 3171 | 1 | BMW 5 | 2003
3161 | 3170 | 3 | Kia Rio | 2015
3169 | 0 | 2 | Audi A4 | 2021
(3 rows)

alekseeva_alina=>
```

– T4 – зміна значення однієї з колонок рядка.

```
alekseeva_alina=> start transaction;
START TRANSACTION
alekseeva_alina=> select xmin,xmax,* from auto;
xmin | xmax | a_id | name | year
-----+-----+-----+-----+-----
3172 | 0 | 2 | Audi A4 | 2020
3116 | 3171 | 1 | BMW 5 | 2003
3161 | 3170 | 3 | Kia Rio | 2015
(3 rows)

alekseeva_alina=> update auto set year =2018 where a_id=2;
UPDATE 1
alekseeva_alina=> select xmin,xmax,* from auto;
xmin | xmax | a_id | name | year
-----+-----+-----+-----+-----
3173 | 0 | 2 | Audi A4 | 2018
3116 | 3171 | 1 | BMW 5 | 2003
3161 | 3170 | 3 | Kia Rio | 2015
(3 rows)

alekseeva_alina=> commit;
COMMIT
alekseeva_alina=> █
```

```
(3 rows)
alekseeva_alina=> select xmin,xmax,* from auto;
xmin | xmax | a_id | name | year
-----+-----+-----+-----+-----
3172 | 3173 | 2 | Audi A4 | 2020
3116 | 3171 | 1 | BMW 5 | 2003
3161 | 3170 | 3 | Kia Rio | 2015
(3 rows)

alekseeva_alina=> select xmin,xmax,* from auto;
xmin | xmax | a_id | name | year
-----+-----+-----+-----+-----
3173 | 0 | 2 | Audi A4 | 2018
3116 | 3171 | 1 | BMW 5 | 2003
3161 | 3170 | 3 | Kia Rio | 2015
(3 rows)

alekseeva_alina=> █
```

voyakovskij_dmitro=> start transa

В операцію читання рядка таблиці додайте системні колонки xmin, xmax. На кожному кроці виконання транзакції переглядайте значення колонок xmin, xmax та зробіть відповідні висновки.

Виходить так, що з однієї транзакції ми можемо переглядати стан певного рядка при роботі іншої транзакції, до і після commit або rollback в залежності від операції значення xmax може бути різним.

Завдання 2. Аналіз стану транзакцій на різних рівнях багаторівневого блокування

Виконайте послідовно в двох терміналах наступні комбінації блокувань таблиці: IX-IS, SIX-IX, SIX-IS. Надайте висновки про сумісність блокувань.

```
START TRANSACTION
alekseeva_alina=> lock table auto in row exclusive mode;
LOCK TABLE
alekseeva_alina=> █
```

alekseeva_alina@vpsj3leQ:~

```
alekseeva_alina=> start transaction;
START TRANSACTION
alekseeva_alina=> lock table auto in row share mode;
LOCK TABLE
alekseeva_alina=> █
```

alekseeva_alina@vpsj3leQ:~

relation	locktype	virtualtransaction	pid	mode	granted
16651	relation	3/95739	29749	RowExclusiveLock	t
16651	relation	2/906649	29655	RowShareLock	t
11673	relation	4/162721	30807	AccessShareLock	t

(3 rows)

```

alekseeva_alina=> start transaction;
START TRANSACTION
alekseeva_alina=> lock table auto in share row exclusive mode;
LOCK TABLE
alekseeva_alina=> 

```

```

alekseeva_alina@vpsj3leQ:~

```

```

ROLLBACK
alekseeva_alina=> start transaction;
START TRANSACTION
alekseeva_alina=> lock table auto in row exclusive mode;

```

```

alekseeva_alina@vpsj3leQ:~

```

relation	locktype	virtualtransaction	pid	mode	gran
11673	relation	4/162721	30807	AccessShareLock	t
16651	relation	3/95740	29749	ShareRowExclusiveLock	t
16651	relation	2/906650	29655	RowExclusiveLock	f

```

--More--

```

```

alekseeva_alina=> start transaction;
START TRANSACTION
alekseeva_alina=> lock table auto in share row exclusive mode;
LOCK TABLE
alekseeva_alina=> 

```

```

alekseeva_alina@vpsj3leQ:~

```

```

alekseeva_alina=> start transaction;
START TRANSACTION
alekseeva_alina=> lock table auto in row share mode;
LOCK TABLE
alekseeva_alina=> 

```

relation	locktype	virtualtransaction	pid	mode	granted
11673	relation	4/162721	30807	AccessShareLock	t
16651	relation	3/95742	29749	ShareRowExclusiveLock	t
16651	relation	2/906653	29655	RowShareLock	t

```

--More--

```

Для кожної комбінації блокувань перед завершенням 1-ї транзакції (яка розпочалася раніше) в додатковому терміналі через команду `psql` отримайте данні про стан транзакцій (таблиця `pg_locks`).

Завдання 3. Керування квазіпаралельним виконанням транзакцій на різних рівнях ізоляції транзакцій

Підготуйте транзакції, які було створено у завданні 3.1 рішення попередньої лабораторної роботи, а саме, створіть дві транзакції, кожна з яких повинна включати такі операції:

- операція читання першого рядку таблиці;

```
alekseeva_alina=> select * from auto where a_id=1;
```

a_id	name	year
1	BMW 5	2003

(1 row)

- операція редагування однієї із змінних таблиці в першому рядку;

```
alekseeva_alina=> update auto set year = 2004 where a_id=1;
UPDATE 1
alekseeva_alina=> select * from auto where a_id=1;
```

a_id	name	year
1	BMW 5	2004

(1 row)

- повторна операція читання першого рядку таблиці;

```
alekseeva_alina=> select * from auto where a_id=1;
```

a_id	name	year
1	BMW 5	2004

(1 row)

- операція фіксації всіх змін.
commit;

1.1 Виконайте роботу транзакцій при умові їх роботи на рівні ізоляції READ COMMITTED. Проаналізуйте реакцію СКБД на операцію UPDATE 2-ї транзакції (яка виконується пізніше) та дайте свої висновки.

<pre>alekseeva_alina=> start transaction; START TRANSACTION alekseeva_alina=> set transaction isolation level read committed; SET alekseeva_alina=> select * from auto where a_id=1;</pre> <table border="1"> <thead> <tr> <th>a_id</th> <th>name</th> <th>year</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>BMW 5</td> <td>2003</td> </tr> </tbody> </table> <p>(1 row)</p> <pre>alekseeva_alina=> update auto set year = 2003 where a_id=1; UPDATE 1 alekseeva_alina=> select * from auto where a_id=1;</pre> <table border="1"> <thead> <tr> <th>a_id</th> <th>name</th> <th>year</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>BMW 5</td> <td>2003</td> </tr> </tbody> </table> <p>(1 row)</p> <pre>alekseeva_alina=> commit; COMMIT alekseeva_alina=></pre>	a_id	name	year	1	BMW 5	2003	a_id	name	year	1	BMW 5	2003	<pre>alekseeva_alina=> start transaction; START TRANSACTION alekseeva_alina=> set transaction isolation level read committed; SET alekseeva_alina=> select * from auto where a_id=1;</pre> <table border="1"> <thead> <tr> <th>a_id</th> <th>name</th> <th>year</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>BMW 5</td> <td>2003</td> </tr> </tbody> </table> <p>(1 row)</p> <pre>alekseeva_alina=> update auto set year = 2004 where a_id=1; UPDATE 1 alekseeva_alina=> select * from auto where a_id=1;</pre> <table border="1"> <thead> <tr> <th>a_id</th> <th>name</th> <th>year</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>BMW 5</td> <td>2004</td> </tr> </tbody> </table> <p>(1 row)</p> <pre>alekseeva_alina=> commit; COMMIT alekseeva_alina=></pre>	a_id	name	year	1	BMW 5	2003	a_id	name	year	1	BMW 5	2004
a_id	name	year																							
1	BMW 5	2003																							
a_id	name	year																							
1	BMW 5	2003																							
a_id	name	year																							
1	BMW 5	2003																							
a_id	name	year																							
1	BMW 5	2004																							

При спробі другої транзакції змінити значення змінної 2а транзакція йде в режим waiting, це пов'язано з тим, що транзакції вказується, що ця змінна зараз не доступна, але не йдеться про те, що вона не доступна через те, що

зазнала змін з боку першої транзакції, і ці зміни ще не набули чинності і, що ці зміни важливі для 1-ої транзакції. В даному випадку рівень ізоляції read committed ролі не грає, так як waiting пропадає після завершення першої транзакції.

1.2 Повторіть роботу транзакцій при умові їх роботи на рівні ізоляції REPEATABLE READ. Проаналізуйте реакцію СКБД на операцію UPDATE 2-ї транзакції (яка виконується пізніше) та дайте свої висновки.

```
START TRANSACTION
alekseeva_alina=> set transaction isolation level repeatable read;
SET
alekseeva_alina=> select * from auto where a_id=1;
a_id |      name      | year
-----+-----+-----
1 | BMW 5          | 2004
(1 row)

alekseeva_alina=> update auto set year = 2003 where a_id=1;
UPDATE 1
alekseeva_alina=> select * from auto where a_id=1;
a_id |      name      | year
-----+-----+-----
1 | BMW 5          | 2003
(1 row)

alekseeva_alina=> commit;
COMMIT
alekseeva_alina=> █
```

```
(1 row)
alekseeva_alina=> rollback;
ROLLBACK
alekseeva_alina=> start transaction;
START TRANSACTION
alekseeva_alina=> set transaction isolation level repeatable read;
SET
alekseeva_alina=> select * from auto where a_id=1;
a_id |      name      | year
-----+-----+-----
1 | BMW 5          | 2004
(1 row)

alekseeva_alina=> update auto set year = 2004 where a_id=1;
ERROR:  could not serialize access due to concurrent update
alekseeva_alina=> select * from auto where a_id=1;
ERROR:  current transaction is aborted, commands ignored until end
of transaction block
alekseeva_alina=> █
```

1.3 Повторіть роботу транзакцій при умові їх роботи на рівні ізоляції SERIALIZABLE. Проаналізуйте реакцію СКБД на операцію UPDATE 2-ї транзакції (яка виконується пізніше) та дайте свої висновки.

```
alekseeva_alina=> start transaction;
START TRANSACTION
alekseeva_alina=> set transaction isolation level serializable;
SET
alekseeva_alina=> select * from auto where a_id=1;
a_id |      name      | year
-----+-----+-----
1 | BMW 5          | 2003
(1 row)

alekseeva_alina=> update auto set year = 2005 where a_id=1;
UPDATE 1
alekseeva_alina=> select * from auto where a_id=1;
a_id |      name      | year
-----+-----+-----
1 | BMW 5          | 2005
(1 row)

alekseeva_alina=> commit;
COMMIT
```

```
(1 row)
alekseeva_alina=> rollback;
ROLLBACK
alekseeva_alina=> start transaction;
START TRANSACTION
alekseeva_alina=> set transaction isolation level serializable;
SET
alekseeva_alina=> select * from auto where a_id=1;
a_id |      name      | year
-----+-----+-----
1 | BMW 5          | 2003
(1 row)

alekseeva_alina=> update auto set year = 2006 where a_id=1;
ERROR:  could not serialize access due to concurrent update
alekseeva_alina=> select * from auto where a_id=1;
ERROR:  current transaction is aborted, commands ignored until end
of transaction block
```

Завдання 4. Керування квазіпаралельним виконанням транзакцій при наявності тупикових ситуацій.

3.1 Виконайте модифікацію транзакцій так, щоб вони призводили до тупикової ситуації.

```

alekseeva_alina=> start transaction;
START TRANSACTION
alekseeva_alina=> select * from auto;
a_id |      name      | year
-----+-----+-----
2 | Audi A4        | 2018
1 | BMW 5          | 2005
3 | Kia Rio        | 2015
(3 rows)

alekseeva_alina=> update auto set year=2020 where a_id=3;
UPDATE 1
alekseeva_alina=> update auto set year=2015 where a_id=2;
UPDATE 1
alekseeva_alina=> select * from auto;
a_id |      name      | year
-----+-----+-----
1 | BMW 5          | 2005
3 | Kia Rio        | 2020
2 | Audi A4        | 2015
(3 rows)

```

```

alekseeva_alina=> rollback;
ROLLBACK
alekseeva_alina=> start transaction;
START TRANSACTION
alekseeva_alina=> select * from auto;
a_id |      name      | year
-----+-----+-----
2 | Audi A4        | 2018
1 | BMW 5          | 2005
3 | Kia Rio        | 2015
(3 rows)

alekseeva_alina=> update auto set year=2010 where a_id=2;
UPDATE 1
alekseeva_alina=> update auto set year=2012 where a_id=3;
ERROR:  deadlock detected
DETAIL:  Process 29749 waits for ShareLock on transaction 3563; blocked by process 29749.
Process 29749 waits for ShareLock on transaction 3564; blocked by process 29749.
HINT:  See server log for query details.
CONTEXT:  while updating tuple (0,53) in relation "auto"

```

Висновок: в ході цієї лабораторної роботи ми дослідити поведінку процесів-транзакцій в базах даних та засоби керування ними через механізм блокування з використанням сучасних систем керування базами даних.